

Gemensamt uttalande från Europeiska rådets medlemmar

Covid-19-pandemin utgör en aldrig tidigare skådad utmaning för Europa och hela världen. Den kräver brådskanie, beslutsamma och omfattande åtgärder såväl på EU-nivå som på nationell, regional och lokal nivå. Vi kommer att göra allt som krävs för att skydda våra medborgare och övervinna krisen samtidigt som vi skyddar de europeiska värdena och vårt sätt att leva.

Vi är medvetna om den börda som dessa åtgärder medför för alla våra medborgare och lovordar deras ansvarskänsla. Vi vill uttrycka vår djupaste sympati för alla offer för pandemin och för deras familjer. Vi lovordar hängivenheten hos och de outtröttliga insatserna av de yrkesverksamma inom hälso- och sjukvård som står i fronten för kampen mot utbrottet och bidraget från de som tillhandahåller befolkningen samhällsviktiga tjänster.

Vi kommer att samarbeta med det internationella samfundet och externa partner i kampen mot denna globala pandemi.

Vi kommer att fortsätta vårt arbete utifrån de fem linjer som vi fastställde vid våra videokonferenser den 10 och 17 mars 2020 och göra vad som krävs för att övervinna krisen.

Begränsa smittspridningen

1. Samtliga medlemsstater har på grundval av rådgivning från sina nationella hälsomyndigheter vidtagit beslutsamma åtgärder för att begränsa och fördröja smittspridningen. Dessa ansträngningar utgår från och stöds av riktlinjerna från Europeiska centrumet för förebyggande och kontroll av sjukdomar (ECDC) och rekommendationerna från kommissionens rådgivande panel om covid-19. Ytterligare riktlinjer kommer att utfärdas i den utsträckning som krävs, och vi kommer att fortsätta att följa utvecklingen genom EU-arrangemangen för integrerad politisk krishantering (IPCR), som aktiverats av det kroatiska ordförandeskapet.
2. Vi har stärkt kontrollen av våra yttre gränser genom införandet av samordnade tillfälliga restriktioner av icke nödvändiga resor till EU. Vi kommer när så är lämpligt att utvärdera situationen och fatta beslut om huruvida dessa åtgärder ska förlängas.
3. I de fall där tillfälliga kontroller vid de inre gränserna har införts kommer vi att säkerställa att gränsförvaltningen för personer och varor sker på ett smidigt sätt och att den inre marknadens funktion bevaras, i enlighet med kommissionens riktlinjer av den 16 mars 2020, kodexen om Schengengränserna och kommissionens riktlinjer om genomförandet av gröna gränsövergångar. Vi kommer med bistånd från kommissionen att skyndsamt ta itu med de kvarstående problemen för EU-medborgare som stoppats vid inre EU-gränser och hindrats från att återvända till sina hemländer och för gränsöverskridande arbetare och säsongarbetare som måste kunna fortsätta väsentliga aktiviteter, samtidigt som ytterligare spridning av viruset måste undvikas. Detsamma gäller för tillgången till varor och samhällsviktiga tjänster, både land-, luft- och sjövägen. Vi uppmanar kommissionen att rapportera om situationen före vår nästa videokonferens.
4. Vi kommer att resolut bekämpa desinformation med hjälp av öppen, aktuell och faktabaserad kommunikation om vad vi gör, och på så sätt stärka våra samhällens motståndskraft. Kommissionen och den höga representanten kommer att medverka fullt ut och rapportera om våra gemensamma insatser till rådet.

Säkra tillgången till medicinsk utrustning

5. Vi uppmanar kommissionen att fortsätta och påskynda sina ansträngningar för att bidra till att säkra en skyndsam och tillräcklig tillgång till medicinsk utrustning i hela EU, vilket är den mest akuta prioriteringen. Medlemsstaterna bör föra ett nära samarbete i detta avseende och förse kommissionen med aktuella och tillförlitliga uppgifter.
6. Kommissionen kommer att i samarbete med näringslivet skapa en överblick över lager, produktion och import, och vidta åtgärder för att förbättra situationen. Kommissionen kommer aktivt att fullfölja sina initiativ till gemensam upphandling av personlig skyddsutrustning, respiratorer och testutrustning. Vi uppmanar kommissionen att undersöka olika sätt att påskynda förfarandena i detta avseende. Kommissionen kommer att öka den inledande budgeten för det strategiska rescEU-beredskapslagret av medicinsk utrustning i den utsträckning som krävs, bland annat för intensivvård, vaccin och terapi.
7. Antagandet av beslutet om godkännande för export av personlig skyddsutrustning bör leda till att alla former av inhemska förbud och restriktioner hävs fullt ut och på ett verkningsfullt sätt.
8. Mot bakgrund av WHO:s rekommendationer brådskar det att öka kapaciteten för testning, och medlemsstaterna kommer att rapportera till kommissionen om situationen.

Stödja forskningen

9. Vi ska göra vad som krävs för att stödja forskningen, samordna insatserna och skapa synergier inom det europeiska vetenskaps- och forskarsamfundet, så att forskningen kan nå sin fulla potential i hela EU. 140 miljoner euro har redan mobiliserats för 17 projekt, inbegripet projekt avseende vacciner. Vi kommer också att samarbeta med våra viktigaste partner i linje med de senaste uttalandena från G7 och G20.
10. Det finns ett akut behov av att utbyta vetenskaplig information och att samarbeta både inom EU och världen över när det gäller att så snabbt som möjligt utveckla ett vaccin och göra det tillgängligt för alla som behöver det, utan några geografiska hinder. Vi kommer att öka och snabba på vårt stöd till europeiska forskarlag och forskningsföretag i detta avseende.

11. Vi välkomnar de initiativ som tagits av kommissionen, Europeiska innovationsrådet och Europeiska investeringsbanksgruppen (EIB-gruppen) för att ge ekonomiskt stöd till kliniska åtgärder och folkhälsoinsatser mot sjukdomen covid-19.

Hantera socioekonomiska konsekvenser

12. Vi är fullt medvetna om allvaret i de socioekonomiska konsekvenserna av covid-19-krisen och kommer att göra allt som krävs för att möta denna utmaning i en anda av solidaritet.
13. Vi stöder de resoluta åtgärder som Europeiska centralbanken vidtagit för att säkerställa gynnsamma finansieringsvillkor i alla länder i euroområdet.
14. Vi noterar de framsteg som Eurogruppen har gjort. I detta skede uppmanar vi Eurogruppen att förelägga oss förslag inom två veckor. Dessa förslag bör ta hänsyn till den exempellösa karaktären hos den chock som covid-19 innebär för alla våra länder, och vårt svar kommer vid behov att förstärkas genom ytterligare insatser på ett inkluderande sätt, i ljuset av utvecklingen, i syfte att ge ett övergripande svar.
15. Våra medlemsstater har vidtagit omfattande åtgärder för att stödja sina ekonomier och lindra de sociala och sysselsättningsrelaterade problemen. Vi kommer i den utsträckning som krävs att använda olika EU-instrument för att stödja deras insatser.
16. Medlemsstaterna behöver flexibilitet för att kunna göra allt som krävs. Kommissionens tillfälliga ram för statliga stödåtgärder till stöd för ekonomin under det pågående utbrottet av covid-19 utgör ett stort steg framåt. Detsamma gäller för den första aktiveringen någonsin av den allmänna undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten.

17. Kommissionens förslag till ett investeringsinitiativ mot coronaeffekter innebär att 37 miljarder euro tillhandahålls för investeringar inom ramen för sammanhållningspolitiken för att hantera konsekvenserna av krisen. Med den föreslagna ändringen av EU:s solidaritetsfond kan fonden också användas vid nödsituationer som rör folkhälsan, t.ex. utbrottet av covid-19. Vi ser fram emot ett snabbt antagande av dessa förslag. Vi välkomnar kommissionens beredskap att ytterligare öka flexibiliteten och hävstångseffekten vad gäller användningen av EU-instrument.
18. Vi välkomnar också EIB-gruppens bidrag till att mobilisera resurser för bankgarantier till och investeringar i europeiska företag, särskilt små och medelstora företag, inbegripet genom användning av EU-budgeten. Vi uppmanar finansministrarna att utan dröjsmål utforska olika möjligheter att trappa upp EIB-gruppens samlade svar på coronakrisen.
19. Vi välkomnar kommissionens riktlinjer om granskning av utländska direktinvesteringar och uppmanar medlemsstaterna att vidta alla nödvändiga åtgärder för att skydda strategiska tillgångar och strategisk teknik från sådana utländska investeringar som skulle kunna hota legitima offentligpolitiska mål. Detta kommer att bidra till EU:s strategiska oberoende under och efter krisen.
20. Covid-19-pandemin påverkar människor och samhällen över hela världen och kommer att få långsiktiga konsekvenser för den globala ekonomin och handeln. EU åtar sig att samarbeta internationellt och finna multilaterala lösningar för att hantera pandemin och dess konsekvenser. EU kommer att göra sitt yttersta för att hjälpa länder och samhällen i kampen mot covid-19-krisen. EU kommer också att göra sitt yttersta för att stärka hållbarheten i de globala integrerade värde- och leveranskedjorna, och vid behov anpassa dem, och för att lindra krisens negativa socioekonomiska effekter.

Medborgare som är strandsatta i tredjeländer

21. Vi kommer att ytterligare öka våra ansträngningar för att, med aktivt stöd från den höga representanten och kommissionen, säkerställa att EU-medborgare som är strandsatta i tredjeländer och vill åka hem kan göra detta. Kommissionen kommer att lägga fram ett addendum till gränsförvaltningsriktlinjerna för att underlätta transiteringsarrangemangen för repatrierade EU-medborgare.

22. Europeiska utrikestjänsten har inrättat en arbetsgrupp för konsulära frågor. Ett nära samarbete med kommissionen och medlemsstaterna har säkerställts. Centrumet för samordning av katastrofberedskap (ERCC), som förvaltas av kommissionen, bistår i de pågående repatrieringsansträngningarna genom unionens civilskyddsmekanism, som bör tilldelas nödvändiga resurser.

I nuläget är det mycket bråttom att bekämpa coronaviruspandemin och dess omedelbara konsekvenser. Vi bör dock påbörja arbetet med att utforma de åtgärder som krävs för att återgå till ett samhälle och en ekonomi som fungerar normalt och till hållbar tillväxt, och därvid bland annat integrera den gröna omställningen och den digitala omvandlingen och fullt ut dra lärdom av krisen. Detta kommer att kräva en samordnad exitstrategi, en omfattande återhämtningsplan och investeringar utan motstycke. Vi uppmanar kommissionens ordförande och Europeiska rådets ordförande att i samråd med andra institutioner, särskilt ECB, inleda arbetet med en färdplan för detta syfte, åtföljd av en handlingsplan.

Vi måste också fullt ut dra lärdom av den rådande krisen och börja reflektera över våra samhällens motståndskraft mot denna typ av händelser. Därför är det nu dags att införa ett mer ambitiöst och omfattande krishanteringssystem inom EU. Vi uppmanar kommissionen att lägga fram förslag i detta avseende.

*

Utvidgningen

Vi ställer oss bakom rådets slutsatser av den 25 mars 2020 om utvidgningen och stabiliserings- och associeringsprocessen.

Jordbävningen i Kroatien

Vi uttrycker vår djupaste medkänsla med det kroatiska ordförandeskapet och folket och står redo att hjälpa dem hantera följderna av den jordbävning som nyligen drabbade landet.

Situationen vid EU:s yttre gränser

Vi uttrycker vår oro över situationen vid gränsen mellan Grekland och Turkiet och vår fulla solidaritet med Grekland samt med Bulgarien och Cypern och andra medlemsstater som drabbats på liknande sätt, inbegripet när det gäller insatserna för att förvalta EU:s yttre gränser.
